

The Effects of Exchange Rate, Interest Rate and Money Supply on Inflation Rate of Lao PDR

Douangkham SIRIVONGSA^{1*}, Thongphanh CHANTHAVONE², Tongvang
XIONGTOUA³, Southavone SIOUDOMPHAN⁴ and Pheng HER⁵

Department of Economic, Faculty of Economics and Tourism, Souphanouvong University, Lao PDR

***Correspondence:** Douangkham
SIRIVONGSA, Department of
Economics, Faculty of Economics
and Tourism, SouphanouVong
University Lao PDR; Working at
St bank LTD Luangprabang
Branch., Tel: +856 20 2324 3575,
Email:dkham1@gmail.com.

Submitted: November 04, 2024
Revised: November 30, 2024
Accepted: December 11, 2024

ABSTRACT

The study examines the impact of exchange rate, interest rate, and money supply on the inflation rate in Lao PDR using time series data from 2000-2023. The analysis used a multiple regression model and found that exchange rate and money supply have a similar effect on inflation rates, with a statistical level of 0.01 and 0.05 respectively. The interest rate was not statistically significant. However, the exchange rate has a greater impact than the money supply. If the exchange rate increases by 1%, it results in an increase in the inflation rate of 22.107%, while a decrease results in a decrease. Conversely, if the money supply increases by 1%, it causes an increase in the inflation rate of 0.262%, and vice versa. This indicates that the exchange rate is the most significant factor affecting the inflation rate in Lao PDR. However, the constant value is negative and the statistical significance level is 0.01, suggesting that other factors may also reduce the inflation rate. Therefore, these factors should be considered for further researchers.

Keywords: Exchange rate, interest rate, money supply and inflation rate

1. ພາກສະເໜີ

ນັກເສດຖະສາດທົດສະດີສໍານັກການເງິນນິຍົມໃຊ້ທົດສະດີປະລິມານເງິນເພື່ອອະທິບາຍວ່າ ພາວະເງິນເຟີ້ຈະມີຄວາມສໍາພັນໂດຍກົງກັບປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າມີການພິມທະນາບັດເພີ່ມຂຶ້ນໃນລະບົບເສດຖະກິດຈະເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງເງິນຫຼຸດລົງ ເນື່ອງຈາກປະລິມານຂອງເງິນໃນມືຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ຜູ້ຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນ ອໍານາດການຊື້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກການມີເງິນເພີ່ມຂຶ້ນພັກດັນໃຫ້ມີການຍາດແຍ່ງກັນຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ ເຊິ່ງຫາກເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວບໍ່ທັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະລິມານເງິນກໍຈະເຮັດໃຫ້ລາຄາສິນຄ້າເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ຫຼື ເກີດພາວະເງິນເຟີ້ຕາມມາ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ນັກເສດຖະສາດທົດສະດີສໍານັກການເງິນນິຍົມຈຶ່ງພິຈາລະນາວ່າການແກ້ໄຂບັນຫາລາຄາສິນຄ້າຂຶ້ນ ຂອງລັດຖະບານບໍ່ວ່າຈະດ້ວຍມການອອກນະໂຍບາຍງົບປະມານດ້ວຍການຫຼຸດພາສີ ຫຼື ເພີ່ມການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖືເປັນວິທີທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມອັດຕາເງິນເຟີ້ໄດ້ຈົງ. ນັກເສດຖະສາດທົດສະດີສໍານັກການເງິນນິຍົມກ່າວວ່າການສຶກສາໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນທີ່ເກີດຂຶ້ນຈົງໃນປະຫວັດສາດກ່ຽວກັບການເງິນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນແລ້ວວ່າ ອັດຕາເງິນເຟີ້ເປັນປະກົດການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປະລິມານຂອງເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດພຽງຢ່າງດຽວ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ສາເຫດຂອງການເກີດພາວະເງິນເຟີ້ໃນໄລຍະສັ້ນ

ແລະ ກາງອາດມາຈາກແຮງກົດດັນອຸປະສິງ (ຕົ້ນທຶນໃນການຜະລິດສິນຄ້າສູງຂຶ້ນ) ແລະ ອຸປະທານ (ຄວາມຕ້ອງການສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ) ໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງຄ່າຈ້າງ, ລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍ. ຄໍາຖາມສໍາຄັນຈຶ່ງຢູ່ທີ່ວ່າ ເງິນເຟີ້ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ກາງຈະມີຜົນກະທົບຫຼາຍ ຫຼື ນ້ອຍຕໍ່ລະບົບເສດຖະກິດໂດຍລວມ. ນີ້ຄືປະເດັນຫຼັກໃນການໂຕ້ແຍ້ງລະຫວ່າງນັກເສດຖະສາດທົດສະດີສໍານັກການເງິນນິຍົມ ແລະ ນັກເສດຖະສາດສໍານັກຄະນສຳ. ຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ມີຄວາມສໍາຄັນ ໂດຍສະເພາະໃນເສດຖະກິດກໍາລັງພັດທະນາ ເນື່ອງຈາກຄວາມຜັນຜວນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນອາດນໍາໄປສູ່ແຮງກົດດັນດ້ານເງິນເຟີ້ (Valogo et al., 2023). ອັດຕາແລກປ່ຽນສົ່ງຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດທັງໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ (Chanmavong et al., 2020)

ບົດບາດຂອງອຸປະທານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດມີຫຼາຍແງ່ມຸມ ໂດຍສົ່ງຜົນກະທົບຢ່າງຫຼາຍຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້, ອັດຕາດອກເບ້ຍ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ. ອຸປະທານຂອງເງິນຖືກກໍານົດໂດຍບັດໄຈພາຍໃນໂດຍພຶດຕິກຳຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ເຊິ່ງປັບການສ້າງເງິນເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການສິນເຊື້ອສາທາລະນະ. ທ້າທາຍມຸມອງຂອງນັກການເງິນທີ່ມອງວ່າ ອຸປະທານເງິນພາຍນອກຖືກຄວບຄຸມ

ໂດຍທະນາຄານກາງ. ດັ່ງນັ້ນ, ນະໂຍບາຍເງິນຕາທີ່ມີປະສິດທິຜົນມີຄວາມສໍາຄັນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ການຈັດການອຸປະທານເງິນ ເນື່ອງຈາກສິ່ງຜົນໂດຍກົງຕໍ່ລະດັບເງິນເຟີ້ ແລະ ສະຖຽນລະພາບທາງເສດຖະກິດ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸປະທານເງິນຫຼາຍນໍາໄປສູ່ເງິນເຟີ້ທີ່ສູງຂຶ້ນ ດັ່ງທີ່ເຫັນໃນສະຖານະການຂອງປາກີສະຖານ ແລະ ອີຣັກ ເຊິ່ງມີຄວາມສໍາພັນໂດຍກົງລະຫວ່າງອຸປະທານເງິນ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ (Gola et al., 2023, Wetaifi et al., 2024).

ສໍາລັບ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2024 ຄາດວ່າປະເທດລາວຈະປະເຊີນກັບແຮງກົດດັນດ້ານເງິນເຟີ້ຢ່າງຮຸນແຮງຂຶ້ນຈາກຄ່າເງິນທີ່ອ່ອນຄ່າລົງ ແລະ ໜີ້ຕ່າງປະເທດທີ່ສູງຂຶ້ນ. ທະນາຄານໂລກໄດ້ຕັ້ງຂໍ້ສັງເກດວ່າເງິນເຟີ້ທີ່ພຸ່ງສູງຂຶ້ນແລ້ວ ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ມາດຖານການຄອງຊີບ ແລະ ສະຖຽນລະພາບທາງເສດຖະກິດ. ຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ເງິນເຟີ້ບົ່ງບອກວ່າ ເມື່ອຄ່າເງິນກົບຂອງລາວອ່ອນຄ່າລົງ ອັດຕາເງິນເຟີ້ກໍ່ມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະສູງຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ເກີດສະພາບແວດລ້ອມທາງເສດຖະກິດທີ່ທ້າທາຍ (Xiongou & Sriboonchitta, 2014). ຈາກບັນຫາທີ່ກ່າວມານັ້ນ, ຜູ້ສຶກສາຈຶ່ງໄດ້ນໍາເອົາປະເດັນດັ່ງກ່າວມາສຶກສາໂດຍການໃຊ້ຂໍ້ມູນຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອສຶກສາ ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍ ແລະ ປະລິມານເງິນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ແມ່ນນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາ ແຕ່ປີ 2000-2023 ເຊິ່ງຕົວປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາດອກເບ້ຍ ແມ່ນລວບລວມມາຈາກບົດລາຍງານປະຈຳປີຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຈາກ www.bol.gov.la; ສ່ວນຕົວປ່ຽນປະລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍກວ້າງ ຫຼື M2 ແມ່ນລວບລວມມາຈາກສະຖິຕິຕົວຊີ້ວັດທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ຈາກເວັບໄຊ້ www.adb.org; ແລະ ນໍາໃຊ້ໂປຣແກຣມ STATA ເຂົ້າຊ່ວຍໃນການວິເຄາະ ໂດຍແບບຈໍາລອງທີ່ໃຊ້ໃນການວິເຄາະ. ແບບຈໍາລອງທີ່ໃຊ້ການສຶກສາແມ່ນແບບຈໍາລອງ Multiple Regression ແລະ ວິເຄາະດ້ວຍວິທີກໍາລັງສອງນ້ອຍສຸດ ເນື່ອງຈາກວິທີດັ່ງກ່າວບໍ່ມີຄວາມຊັບຊ້ອນ ແລະ ເປັນທີ່ນິຍົມການໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເຊິ່ງສາມາດຂຽນເປັນສົມຜົນໄດ້ ດັ່ງນີ້:

$$IF_t = \alpha_0 + \alpha_1 \ln EX_t + \alpha_2 IR_t + \alpha_3 M_2 + \varepsilon_t \quad (1)$$

α_0 : ແມ່ນຄ່າຄົງທີ່

α_i : ຄ່າສໍາປະສິດຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ໂດຍ $i =$

1, 2, ..., n

IF_t : ອັດຕາເງິນເຟີ້ (%)

EX_t : ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບ/ໂດລາ), ເພື່ອໃຫ້ການອະທິບາຍ

ມີຄວາມສະດວກຂຶ້ນຜູ້ສຶກສາໄດ້ໃຊ້ໂລກາລິດເຂົ້າໄປໃນຕົວປ່ຽນ

ດັ່ງກ່າວນີ້ ເນື່ອງຈາກຕົວປ່ຽນຕາມ ແລະ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະທີ່ເຫຼືອ

ແມ່ນຢູ່ໃນຮູບແບບສ່ວນຮ້ອຍ.

IR_t : ອັດຕາດອກເບ້ຍ (%), ໃນທີ່ນີ້ຈະໃຊ້ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ ເນື່ອງຈາກອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກມີຄ່າ multicollinearity ຫຼາຍກວ່າ 0.8.

M_2 : ປະລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍກວ້າງ (% ຕໍ່ GDP)

ε_t : ຄ່າຄາດເຄື່ອນ

ສົມມຸດຖານໃນການທົດສອບ:

$\alpha_1 > 0$: ອັດຕາແລກປ່ຽນສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນທິດທາງດຽວກັນ.

$\alpha_2 < 0$: ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ

$\alpha_3 > 0$: ປະລິມານເງິນໃນຄວາມໝາຍກວ້າງສິ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນທິດທາງດຽວກັນ

ເຊິ່ງໃນການວິເຄາະນັ້ນມີຂັ້ນຕອນການວິເຄາະ ຄື:

- ທົດສອບ multicollinearity: ເພື່ອທົດສອບວ່າຕົວປ່ຽນຕ່າງໆທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ມີຄວາມສໍາພັນເກີນ 0.8 ຫຼື ບໍ່? ຖ້າຕົວປ່ຽນໃດມີຄວາມສໍາພັນເກີນ 0.8 ຈະຖືກຕັດອອກຈາກແບບຈໍາລອງໃນການວິເຄາະ.
- ການກວດບັນຫາ Autocorrelation ຫຼື serial correlation, Heteroscedasticity ດ້ວຍວິທີການຂອງ Durbin-Watson, Breusch-Pagan-Godfrey ແລະ white ຕາມລໍາດັບ ໂດຍມີສົມມຸດຖານດັ່ງນີ້:

$H_0: \rho = 0$ ບໍ່ມີບັນຫາ Autocorrelation ຫຼື serial correlation, Heteroscedasticity

$H_1: \rho \neq 0$ ມີບັນຫາ Autocorrelation ຫຼື serial correlation, Heteroscedasticity

- ການທົດສອບການແຈກຢາຍຂອງຄ່າຄາດເຄື່ອນ: ສຶກສາຈະໃຊ້ Jarque-Bera test ໂດຍມີສົມມຸດຖານດັ່ງລຸ່ມນີ້:

$$JB = \frac{n}{6} [S^2 + \frac{1}{4}(K - 3)^2]$$

n ຄືຈໍານວນຕົວຢ່າງ ຫຼື ຄ່າສັງເກດ

S ຄືຈໍານວນຕົວຢ່າງແບບ skewness

K ຈໍານວນຕົວຢ່າງແບບ kurtosis

$$S = \frac{1/n \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^3}{[1/n \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2]^{3/2}}$$

$$K = \frac{1/n \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^4}{[1/n \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2]^2}$$

x_i : ຕົວຢ່າງຊຸດທີ່ i

$\bar{x}$: ຄ່າສະເລ່ຍຂອງຕົວຢ່າງ ຫຼື ຊຸດຂໍ້ມູນ

ສົມມຸດຖານ H_0 : ມີການແຈກຢາຍແບບປົກກະຕິ (Normal Distribution)

H_1 : ບໍ່ມີການແຈກຢາຍແບບປົກກະຕິ (Non-Normal Distribution)

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

ຜົນການທົດສອບ multicollinearity (ຕາຕະລາງ 1) ເຫັນວ່າ ຕົວປ່ຽນທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາມີຄວາມສໍາພັນກັນເອງບໍ່ເກີນ 0.8 ສະແດງ

$$\hat{F}_t = -205.562 + 22.107\ln EX_t + 0.349IR_t + 0.262M_2$$
$$t: (-4.64)^{***} \quad (4.62)^{***} \quad (1.28)^{ns} \quad (2.32)^{**}$$

$N = 24; F = 12.20; Pro = 0.0001; R^2 = 0.6467; Root MSE = 5.1927$

$Durbin's alternative test = 0.8426; Breusch-Godfrey LM test = 0.8236$

$White's test: chi2(9) = 21.59; Prob > chi2 = 0.0103$

$Jarque - Bera normality test: 8.515, Chi(2) = 0.0742$

ໝາຍເຫດ: ***, **, * ດ້ວຍລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01, 0.05 ແລະ 0.1 ຕາມລຳດັບ.

^{ns} ບໍ່ມີໄລຍະສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ.

ຈາກແບບຈຳລອງຂ້າງເທິງເຫັນໄດ້ວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ປະລິມານເງິນສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນທິດທາງດຽວກັນຢ່າງ ມີໄລຍະສໍາຄັນທາງສະຖິຕິດ້ວຍລະດັບຄວາມສໍາຄັນ 0.01 ແລະ 0.05 ຕາມລຳດັບ ແລະ ເປັນໄປຕາມສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້. ໃນ ຂະນະທີ່, ອັດຕາດອກເບ້ຍແມ່ນບໍ່ມີໄລຍະສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜົນການວິເຄາະຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແມ່ນສິ່ງຜົນກະທົບຫຼາຍກວ່າປະລິມານເງິນ ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າປັດ ໄຈອື່ນຫາກຄົງທີ່, ເມື່ອອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ) ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 22.107% ແລະ ໃນທາງ ກັບກັນ, ຖ້າອັດຕາແລກປ່ຽນ(ກີບຕໍ່ໂດລາ) ຫາກຫຼຸດ 1% ກໍຈະສົ່ງ ຜົນໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼຸດລົງ 22.107% ໃນທິດທາງດຽວກັນ. ຖ້າ ປະລິມານເງິນເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.262% ແລະ ໃນທາງກັບກັນ, ຖ້າປະລິມານເງິນຫາກຫຼຸດລົງ 1% ກໍຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼຸດລົງ 0.262% ໃນທິດທາງດຽວກັນ. ຜົນດັ່ງກ່າວນີ້ຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນກໍລະນີຂອງ ສປປ ລາວ ປັດໄຈທີ່ສົ່ງ ຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນອັດຕາແລກປ່ຽນ. ຢ່າງໃດກໍ ຕາມ, ໃນການວິເຄາະຍັງພົບວ່າ ຄ່າຄົງທີ່ຕິດຄ່າລົບ ແລະ ມີໄລຍະ ສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ໝາຍຄວາມວ່າ ຍັງມີຫຼາຍໆປັດໄຈທີ່ບໍ່ໄດ້ ນຳເຂົ້າມາວິເຄາະໃນແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ເຮັດໃຫ້ ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ໃນການທົດສອບນັ້ນເຫັນໄດ້ວ່າຄ່າ R^2 ແມ່ນຂຶ້ນຂ້າງທີ່ ຈະຕໍ່າ ໂດຍແບບຈຳລອງດັ່ງກ່າວນີ້ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ພຽງແຕ່ 64.67% ເທົ່ານັ້ນ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ຜູ້ສຶກສາຈຶ່ງໄດ້ທຳການກວດ ສອບເງື່ອນໄຂຕ່າງໆຂອງແບບຈຳລອງ ເຊິ່ງຜົນການກວດສອບ ບັນຫາ Autocorrelation ດ້ວຍວິທີການຂອງ Durbin-Watson ພົບວ່າ ເຮົາບໍ່ສາມາດປະຕິເສດສົມມຸດຖານຫຼັກໄດ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ແບບຈຳລອງແມ່ນບໍ່ມີບັນຫາ Autocorrelation ແລະ ໃນການ ທົດສອບດ້ວຍວິທີການຂອງ Breusch-Godfrey ກໍພົບວ່າ ແບບ ຈຳລອງບໍ່ມີບັນຫາ Autocorrelation ຫຼື no serial correlation, ແຕ່ໃນການທົດສອບດ້ວຍວິທີການຂອງ White ພັດພົບວ່າ

ເຮົາສາມາດນຳຕົວປ່ຽນເຫຼົ່ານັ້ນ ເຂົ້າໄປວິເຄາະໃນສົມຜົນການຖົດຖອຍ ພະຫຼວງໄດ້ ແລະ ໄດ້ຜົນການວິເຄາະ ດັ່ງນີ້:

ສົມມຸດຖານຫຼັກຖືກປະຕິເສດ ໝາຍຄວາມວ່າ ແບບຈຳລອງມີ ບັນຫາ ຄວາມຜັນຜວນບໍ່ຄົງທີ່ຂອງຄ່າຄາດເຄື່ອນ (heteroskedasticity) ດ້ວຍເຫດນັ້ນຜູ້ສຶກສາຈຶ່ງທຳການກວດ ສອບການແຈກຢາຍຂອງຄ່າຄາດເຄື່ອນດ້ວຍວິທີການຂອງ Jarque-Bera ແລະ ພົບວ່າ ບໍ່ສາມາດປະຕິເສດສົມມຸດຖານຫຼັກ ດ້ວຍລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05 ສະແດງວ່າແບບ ຈຳລອງທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ມີຄວາມເໝາະສົມ.

4. ວິພາກຜົນ

ອັດຕາແລກປ່ຽນສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນທິດທາງ ດຽວກັນຢ່າງມີໄລຍະສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການ ສຶກສາຂອງ Usman & Musa, (2023) ທີ່ວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນມີ ຜົນກະທົບທາງບວກຢ່າງມີໄລຍະສໍາຄັນທາງສະຖິຕິກັບອັດຕາເງິນ ເຟີ້ ໂດຍພວກເຂົາຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄວາມຜັນຜວນຂອງອັດຕາ ແລກປ່ຽນມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ເກີດແນວໂນ້ມເງິນເຟີ້ທັງໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, Valogo et al., (2023) ກ່າວວ່າ ຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ອັດຕາເງິນ ເຟີ້ມີຄວາມສໍາຄັນ ໂດຍສະເພາະໃນເສດຖະກິດກຳລັງພັດທະນາ ພົບວ່າ ຄວາມຜັນຜວນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນອາດນຳໄປສູ່ແຮງກົດ ດັນດ້ານເງິນເຟີ້ ໂດຍສະເພາະເມື່ອຄ່າເສື່ອມລາຄາເກີນເກນບາງ ປະການ ຕົວຢ່າງ: ໃນປະເທດການາ ຄ່າເສື່ອມລາຄາເກີນ 0.70% ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຢ່າງມີໄລຍະສໍາຄັນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ເນື່ອງຈາກຜົນ ກະທົບຂອງການສົ່ງຜ່ານອັດຕາແລກປ່ຽນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜົນ ການສຶກສານີ້ຂັດກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Ndou et al., (2019); Liu & Ma (2023) ແລະ Hossein et al., (2024) ທີ່ວ່າ ອັດຕາ ແລກປ່ຽນນັ້ນສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼາຍແງ່ມຸມ ເຊິ່ງສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມປັດໄຈຕ່າງໆ ໂດຍພວກເຂົາພົບວ່າ ຄ່າເງິນທີ່ອ່ອນຄ່າລົງມັກນຳໄປສູ່ພາວະເງິນເຟີ້ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ນອກຈາກນີ້, ຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງຄວາມຜັນຜວນ ຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ເງິນເຟີ້ຍັງບົ່ງຊີ້ວ່າ ຄວາມຜັນຜວນທີ່

ສູງຂຶ້ນອາດຈະຫຼຸດຜົນກະທົບດ້ານເງິນເຟີ້ຈາກຄ່າເງິນທີ່ອ່ອນຄ່າລົງໄດ້.

ປະລິມານເງິນສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນທິດທາງດຽວກັນເຊັ່ນ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Esumanba et al., (2019); Angelina & Nugraha, (2020) ແລະ Okeke, (2023) ທີ່ອຸປະທານເງິນ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນ ເນື່ອງຈາກອຸປະທານເງິນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍນໍາໄປສູ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ທີ່ສູງຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກອຳນາດຊື້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ. ດັ່ງນັ້ນ, Dekkiche, (2022) ນະໂຍບາຍເງິນຕາຈຶ່ງມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ລະດັບລາຄາ. ໃນທຳນອງດຽວກັນ, ອຸປະທານເງິນເປັນຕົວທຳນາຍເງິນເຟີ້ຫຼັກໃນໄລຍະຍາວ ເຊິ່ງເປັນການເນັ້ນຍ້າເຖິງບົດບາດສໍາຄັນຂອງເງິນໃນວົງຈອນທາງເສດຖະກິດ. ງານວິໄຈອື່ນໆ ລວມເຖິງ ງານວິໄຈຂອງ Wetaifi et al., (2024) ແລະ Amaliyah & Aryanto (2022) ຍັງສະໜັບສະໜູນແນວຄິດທີ່ວ່າ ອຸປະທານເງິນສູງຂຶ້ນສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເກີດແຮງກົດດັນດ້ານເງິນເຟີ້ ໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະຍາວ. ໃນຂະນະທີ່ Okoi et al., (2018) ກ່າວວ່າ ໃນຊ່ວງເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ປະລິມານເງິນໃນລະດັບສົ່ງຜົນກະທົບທາງບວກຕໍ່ກັບອັດຕາເງິນເຟີ້ ແຕ່ໃນຊ່ວງເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວໄວປະລິມານທີ່ຫຼາຍສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້.

ຈາກວິພາກຜົນຂ້າງເທິງສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ຜົນກະທົບຂອງປະລິມານເງິນຕໍ່ກັບອັດຕາເງິນເຟີ້ແມ່ນໄດ້ຂໍ້ສະຫຼຸບທີ່ເປັນກະພາບກັນວ່າ ປະລິມານເງິນ ຫຼື ອຸປະທານເງິນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນນໍາໄປສູ່ເງິນເຟີ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ໃນຂະນະທີ່, ຜົນກະທົບຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕໍ່ກັບອັດຕາເງິນເຟີ້ນັ້ນຍັງຫາຂໍ້ສະຫຼຸບທີ່ເປັນກະພາບກັນບໍ່ໄດ້ ສະແດງວ່າ ບັນຫາດັ່ງກ່າວຍັງຄົງຈະໄດ້ຮັບການສຶກສາຄືນຄວ້າຕໍ່ໄປ ເນື່ອງຈາກລັກສະນະເສດຖະກິດ ແລະ ປະເທດທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃຫ້ຜົນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

5. ສະຫຼຸບ

ຜົນການວິເຄາະດ້ວຍສົມຜົນການຖົດຖອຍພະຫຸຄຸນພົບວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ປະລິມານເງິນສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນທິດທາງດຽວກັນຢ່າງມີໄລຍະສໍາຄັນທາງສະຖິຕິດ້ວຍລະດັບຄວາມສໍາຄັນ 0.01 ແລະ 0.05 ຕາມລຳດັບ. ໃນຂະນະທີ່, ອັດຕາດອກເບ້ຍແມ່ນບໍ່ມີໄລຍະສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜົນການວິເຄາະຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນສົ່ງຜົນກະທົບຫຼາຍກວ່າປະລິມານເງິນ ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າປັດໄຈອື່ນຫາກຄົງທີ່, ເມື່ອອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກົບຕໍ່ໂດລາ) ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້

ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 22.107% ແລະ ໃນທາງກັບກັນ, ຖ້າອັດຕາແລກປ່ຽນ(ກົບຕໍ່ໂດລາ) ຫາກຫຼຸດ 1% ກໍຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼຸດລົງ 22.107% ໃນທິດທາງດຽວກັນ. ຖ້າປະລິມານເງິນເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.262% ແລະ ໃນທາງກັບກັນ, ຖ້າປະລິມານເງິນຫາກຫຼຸດລົງ 1% ກໍຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼຸດລົງ 0.262% ໃນທິດທາງດຽວກັນ. ຜົນດັ່ງກ່າວນີ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນກໍລະນີຂອງ ສປປ ລາວ ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນອັດຕາແລກປ່ຽນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນການວິເຄາະຍັງພົບວ່າ ຄ່າຄົງທີ່ຕິດຄ່າລົບ ແລະ ມີໄລຍະສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ໝາຍຄວາມວ່າ ຍັງມີຫຼາຍໆປັດໄຈທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳເຂົ້າມາວິເຄາະໃນແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຟີ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍທີ່ສຸດ. ສະນັ້ນ, ຜູ້ທີ່ຈະສຶກສາໃນຄັ້ງຕໍ່ໄປຄວນນຳປັດໄຈເຫຼົ່ານັ້ນເຂົ້າມາພິຈາລະນາ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິບາຍຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

- Amaliyah, F. N., & Aryanto, A. B. (2022). Pengaruh Jumlah Uang Beredar dan Suku Bunga Terhadap Inflasi di Indonesia. *Riset Dan Jurnal Akuntansi*, 6(2), 1342-1349.
- Angelina, S., & Nugraha, N. M. (2020). Effects of Monetary Policy on Inflation and National Economy Based on Analysis of Bank Indonesia Annual Report. *Universitas Widyatama*, 10(1), 423-435.
- Chanmavong, A., Chanthavone, T., Phounnaly, P., & Vattana, M. (2020). Impact of Fiscal and Monetary Policies Complementary to the Economic Growth of Lao PDR. *Souphanouvong University Journal Multidisciplinary Research and Development*, 6(3), 1344-1352.
- Dekkiche, D. (2022). Impact of Money Supply on Inflation Rate in Egypt: A VECM Approach. *Economics and Business*, 36(1), 134-148.
- Esumanba, S. V., Danaa, N., & Konadu, N. E. (2019). The Impact of Money Supply on Inflation Rate in Ghana. *Research Journal of Finance and Accounting*, 10(16), 156-170.

- Gola, A. A., Qamri, G. M., Panhyar, A., Khan, Q., & Ali, I. (2023). Analysing the Role of Money Supply on Inflation: A case Study of Pakistan. *International Research Association for Sustainable Development*, 5(4), 1162-1176.
- Hosseini, A., Hatamerad, S., Nobahar, E., Adrangi, B., & Heydari, M. (2024). The role of Exchange Rate in the Effect of Money on Economic Growth and Inflation: TVP-VAR Approach. *quarterly journal of economic research and policies*, 31(108), 165-200.
- Liu, T.-Y., & Ma, J.-T. (2023). Exchange rate and inflation between China and the United States: A bootstrap rolling-window approach. *Economic Systems*, 48(1), 101-152.
- Ndou, E., Gumata, N., & Tshuma, M. M. (2019). Does the Exchange Rate Volatility Matter for the Reaction of Consumer Price Inflation to Exchange Rate Depreciation Shock. *South African Reserve Bank, National Planning Commission of Nigeria*, 177-197.
- Okeke, C. C. (2023). The Impact of Money Supply on Inflation in Nigeria (1981 - 2021). *European Journal of Theoretical and Applied Sciences*, 1(5), 236-253.
- Okoi, A. M., Ahmed, I. I., & Georgina, N. N. (2018). Money supply and inflation in a growing economy: the nigerian experience. *West African Monetary Institute*, 18(2), 28-46.
- Usman, O., & Musa, M. S. (2023). Revisiting exchange rate pass-through to consumer price inflation in Nigeria: A cointegration vector autoregressive approach. *Academic Journal of Economic Studies*, 4(1), 60-67.
- Valogo, M. K., Duodu, E., Yusif, H., & Baidoo, S. T. (2023). Effect of exchange rate on inflation in the inflation targeting framework: Is the threshold level relevant? *Research in globalization*, 6, 100119-100119.
- Wetaifi, A. S., Kareem, H. M., & Hassan, A. H. (2024). The impact of money supply on inflation in iraq for the period (2007-2022). *The American Journal of Management and Economics Innovations*, 6(01-15), 135-144.
- Xiongtoua, T., & Sriboonchitta, S. (2014). Analysis of Volatility of and Dependence between Exchange Rate and Inflation Rate in Lao People's Democratic Republic Using Copula-Based GARCH Approach. *Chiang Mai University*, 201-214.

ຕາຕະລາງ 1: ຜົນການທົດສອບ multicollinearity

	IF	LnEX	IR	M2
IF	1			
LnEX	0.6852	1		
IR	0.1643	-0.1729	1	
M2	0.5194	0.2086	0.2796	1